

A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL. Cluj

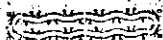
Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 14. Januáriusban 1791.

Januáriusnak 12-dikén.

Jupiter! hybernos si tardas, invade, lufus

Supplet festivos Verna Diana Dies.

Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegzetek!
'S hát egy kis szán útát mért nem tsepegtetek?
Ez Bétsnek ekkorig haladt Innepére,
A' Nápolyi Felség' kedve' töltésére.
Hol vagytok hajdani jó levegő egek?
Mikor Izo-fogadók voltak a' fellegek
'S az *Augustus Tsászár'* játékja napjára
Gyönyörűn ki-tisztult az ég virradtára.
Az az eg; melly éjjel, a' ki-rendeltetett
Nap előtt, kedv rontó záport tsepegtetett.

Most pedig a' köddel borúlt menyegzetnek
Készülni tizen-egy napok engedtetnek.

Havat vár Béts; 's annak Felséges Vendége —
Fellegett is — De im! eső lett a' vége.

„ Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegettéki
„ 'S hát egy kis szán utat mért nem tsepegették?
Szóljatok, Ti fozomszéd Magyar kielségek!

Három kies hegyel ékesült térségek!
Hogy ti az esztendő't havazva kezdétek,
'S olly vidám levegő ég az a' tiétek,
Hogy jó korán a' nagy Bakony 's vértés között;
Az egész lik térség fejérbe öltözött.

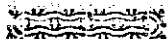
Egymással az erdők 's mezők egyesülve
Téli mulattsághoz vóltak el-készülve.
'S sajnálkodnak, hogy ők nem olly fzerentsékek
Hogy ő Felségeknek nints ott inneplékek.
Sajnálják, hogy ezen zápor fellegettnek
Helyében Bétsnek is nem költsönözhetnek.

„ Eső van! — 's hol a' hó? — Irigy fellegettéki!
'S hát egy kis szán utat mért nem tsepegették.

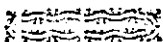
De ha már *Jupiter* Bétsset el-feladte;
Hádgyán — nem mezlze van *Diána* mellette;
Nem olly szükek Bétsben a' gyönyörösegek,
Hogy ne találjanak kedvet a' Vendégek;
Akkor is; ha az ég' komor ábrázatja
Néha a' fel-tett tzel't akadályoztatja: —
Jer hát, tégy *Diána* kedvet e' Felségnek,
Tedd-ki vadaidat lántsa' 's puska végnek.
Csald-meg a' felböktől fetétült világot
Kies Béts! és találj ollyan mulattságot,
Ne hogy *Sicilia* szemedre hányhalsa,
Hogy kedvetlen Gazda vala Béts Várofsa.

Horváth Adám.

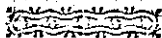
Mi még a' télről semmit sem tudunk, 3 nap-
tól fogva szüntelen esik az első, bokáig érő sárban
fárságlunk — az időnek mostoha irigysége nem en-
gedi, hogy a' mi Felséges és legkedveltebb Vendé-
günk a' Nápolyi Udvar eránt előre fel-tett mulattság-
béli tzelunkat elérhessük — azonban a' belső mulat-
tságok.

tságokban semmi hátra-maradásunk nintsen. — A' mi Felsőges Királyi Udvarunk kívánt egétségben vagy. Felsőges Királyunk, felgyógyulásának első órájától fogva szüntelen adja a' hozzá menetelre való engedelmet; Nem különben *Ferentz* és *Palatinusunk Sándor Leopold F. fő Hertzegek*, kik többnyire az ide gyülekezett Hazánkbeli Magyar Uraságokkal foglalatoskodnak, és soha a' Felsőgelelbe való bé-botsáttás, ezen Felsőgeektől való Kegyelmes meghalgattatás olly nagy mértékben Bétsben nem tapasztaltatott, mind ezen mostani Kegyelmes Királyunk, fő Hertzegünk és *Palatinusunk* alatt. — Itt a' Kegyelem, a' részre-hajlás nélkül való igazság és az megjutalmaztatott érdem egy mást ölegetik a' F. Udvar-tornáttziban. — A' már sok esztendőktől fogva szél veszes tengeri habok között hányatott hajótska — sőt egész *Europa* minden órátsendes rév-partra fog érkezni. Ennek pedig Felső II-dik *Leopold* vezérlő vitorlája. Hogy a' szemétdombon hevert gyémánt érdemét nem vesztette, hogy az érdem jutalmat nyert és nyer a' mi Felsőségünk előtt, itt-is egy eleven példája: — „Amatörsökös Nemes vérből származott, mind a' természet, mind a' Kegyelem ajándékaival különösön felruházott ifjú Ur *Szalkai Szalkay Antal*, ki a' legkeményebb tsatázó piatzon a' F. R. Császári Tábornál 14 esztendeig hadi Tisztelkedett és szolgált, az Orosz Tábornál pedig mint Kapitány 3 sebeket hozott viltsza a' *Márs* menydörgő tüzéből közelebb, és mind a' szárazon, mind a' Tengeren nevezetes probák között forgott, ezen hónapnak 12 dikén Felső Tsászári Kamarásnak eskedeték-fel Bétsben, melynek arany jelét Magyar mentéjén viselve, a' mi F. Palatinusunk mellett tézsi a' szolgálatot, kinek több Udvari Tisztjei és emberei is mind Magyarakból, és Magyar köntöft viselőkből állanak. — — Azt mondani elébb, hogy minden órán egész *Europa* tsendes rév-partot fog érni, s nézzük azonban a' véres tsatát.

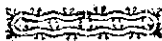
Moldovából Galatzból az a' különös tudósítás érkezik - meg Bétsbe, melly a' F. Udvari Levelek által is közönségesé téteték, hogy minek-utánna Nov. 26-dikán *Ifatsits* meg vétetett volna a' Muszkáktól, a' Duzán lévő Hajos Sereg *Ismailnak* fordult, hol egy-más ellennében lévő Szigetek megvétetének, mellyekre azonnal Battériák állittának fel: mellyekre az *Ifatsitsban* prédául nyert nagy *tombi* hányók, és más kemény ostromló készültek fel-rakatván, tüzes záport kezd vala a' levegő *Ismail* Várára esui. — Dec. 2. 3 és 4-dik napjain a' két részen lévő hajós-sergek között emberi szív felett való vakmerő tsaták esének, mellyekben 2 Muszka hajók, mellyek közzül edgyikben 16 szabadakarató Katonák, a' másikkban pedig számosabb Muszkák találtatnak vala, a' Törökök kezére juttattanak, és egy 3 dik hajó elmerítettett. Ellenben a' Muszkák 8 hajókat vettenek el az ellenségtől, és 6-tat forgáts darabokra lödözvén semmivé tevének. Dec. 7-dikén megint egy vakmerő tsatára kerüle a' dolog, mely reggeli 9 órától fogva egészszén estvéli 12 óráig tartta. Ezen tsata a' Török hajós-serget tsak nem tsupa semmivé tette, mivel 32' kisebb és nagyobb hajók' közzül sokat el fogott, és sokat a' viz fenekére ültetett. Ezen szörnyü ütközet utáu igen kevés Sergek a' Szigetben maradának, a' hajós sereg *Gobátzba* vontamagát, és a' több Sergek 3 órányira visszavonták magokat. — Dec. 10-dikén egy parantsolatot vésszen Gróf *Szuvarov* egy Bendorból hirtelen érkezett Kurir által H. *Potemkintől*, hogy leg-ottan a' maga Serge mellé vévén az *Ismailnál* lévő *Repnin* hadi-testét, és a' *Gallitzin* vezérsége alatt valókat *Ismailra* rohonnyan; mely parantsolatra a' még tsak füle megét sem vakarított vitéz Gróf *Szouverov* 11-dikben meg érkezik *Ismailhoz*, kit 12 dikben követett a' sok ezer hajókon vitéz népség és lajtartja. Azon közben már 10-dikben a' Muszkák *Ifatsitsot* tetétől fogva talpig tűz köntösbé öltöztetvén, hamuvá tették vala. — H. *Potemkin* a' nálla lévő

Kapitsi Basát Benderből ebéstől, kutyástól elkergette — és e' még tsak eddig van — de látsuk tovább

Oláh Országból tegnap érkezék a' Bétsi Udvarhoz a' Dec. 22 dikén, a' Muzka fegyver által szerentsésen megvételetett *Ismail* Várofsának leírása — mely ez: — „ A' Muzka Tsálsári Sergek a' Gen. Gr. *Szouwerov* vezérsége alatt, *Ismailt*, azon kemény Török erőtséget reggeli 5 órakor kezdvén, a' már megnevezett napon, vivni, egélszen délutánni 2 óráig olly keményen vívták, hogy noha a' benn lévő Törökök tsak a' kétségben esetthez illő vakmerőséggel állottanak ellent, és a' bé-rohanandó Muzkákat 5-ször kergették vízfza a' Sántzokig, még-is ezek mindenkor ujtra vízfza nyomulának, és olly állhatatosan viaskodának, míg végre *Ismail* Várának köfalait megmásván, ebbe bé-rohanának és megvevék. A' Váibéli őrizeten lévő minden Törökség, kiknek számok 18 ezerre mégyen vala, mind egy lábíg le-apprittátának, és ezeken kívül 5000 Török fogságra viteték. — *Preddául* nyerék itt a' Muzkák azt a' nevezetes Török ágyuzó serget és készületet, melyhez hasonlót még a' Török Birodalom alatt tsak gondolni sem lehet többet, egy 1 hónapra való eleséget kapának kéfszen. — A' Muzkák részéről 2000 Katonák estenek-el. — E'-szerint *Ismail-is* Muzka hatalam alatt vagyon — az erről szóló bővebb tudositást még ezután várjuk.

Kolosvár 24. Dec. — Tegnap esék itt meg a' Homágium le-tétel olly közönséges és leirhatatlan öröm kiáltások között, melyhez hasonlót ezen mi költsos Városunk soha sem látott, és a' melyhez hasonlóról talám a' mi Historiáink sem emlékeznek. Reggeli 9 órakor öszve gyölének a' Státufok a' gyülés helytén, és a' Királyi Kormányzék a' Tanáts-házban. 10 edfél órakor a' Státufok egy ki rendelt Követtség által magokhoz hívták a' Kormányzékét. Mihelyt ez itt meg-jalenék, azonnal azon F. Királyi Levél olvastaték-el, mely által

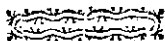
a' Monárkha Erdély Országa minden Lakosainak, minden Szabadságait, Törvényeit és Privilegiumit kegyelmesen meg erősíteni méltóztaték. — Annak utánna a' *Prothonotáriusok* által, minekutánna ezek hiteket le-tették volna, egy irás téteték-fel, mely által a' Státusok a' F. Királyi Biztos F. M. L. B. Rall Urat arra kérék, hogy közöttek jelennék meg, mivel minnyájon kézsek volnának az ő képében ő Felségének az Homágiális hitet le-tenni. Ezen irással egy Izámos Követtség küldeték, a' Kormány szék Tanátsofsa Gróf *Eszterházy* Vezérsége alatt a' Kir. Biztos Urhoz, ki is, mint egy 11 óra tályban, a' maga Tselédjinek előll menetelével, 11 tsinonon öltözött Nemes ifjaknak és a' Kormány-szék alsóbb Tisztviselőinek kísérésével, a' *Mitrovszki* gyalog, és *Szávoja* Dragonyosainak hadi sort állott gála rendjei között egy 6 lovas hintón meg-érkezék. — A' Királyi Kormány-szék által fogadtaték ezen Biztos Ur a' Gyűlés épületjének kapui előtt, és az Ország gyülekezetébe kíséré, hol leg-előbb is Udvari Hadi Titoknak *Thoman* által el-olvastaték ő Felségének azon kegyelmes Levele, melly szerint ezen jelen való K. Biztosi hivatal által adatott néki. Annak utánna egy ezen környülállásokat szélező szép beszédet tarta, mely annál fogamatofabb vala, menél inkább ezen Orzágnak szivét a' maga esmeretes jó szivűségével, okos, tsendes és kellemetes maga viselésével már előre magáéva tette vala. Minekutánna ezen beszédre illendő felelet adattatott volna, a' *Homágiális* hit le-téteték 1) a' Fő Kormányozó Ur, és a' Kormány székben lévő Tanátsofsok által, 2) A' Kormány-szék Titoknakji által, 3) A' Királyi Levél által hivattattak által, 4) Az Ország Küldettei által. Végre meg esküvék a' Kir. Biztos is az ő Felsége képében az Orzágnak minden Törvényeinek megtartására. — 1 órakor vizsza mene hasonló tisztesség tétel között a' K. Biztos Ur a' maga szállására, ahol már előre szállása előtt egy igen szép győzelelmi Kapu vala építve. Ekkor kezdék el olátan a' Városnak külömb külömb részei.

részeiben fel-állított boros-hordók a' Bor-özönt — melynek históriája nagyobb, mintsem le lehetne írni. — A' Királyi Biztos, a' fő Kormányozó Gr. *Bánffy* György Ur ö Exc ja, — Az Erdélyi *Pas-pák* Ur ö Exja, és *Eszterházy* Ur ö Ngok pénzt szornak vala a' nép közé. — Az egész Városl bé-telé ezen öröm kiáltás: Eljen II-dik *Leopold* a' mi édes Atyánk és Fejedelmünk!!! Végre már ekkor terítettének a' K. Biztosnál 2 Táblák; edgyik 116, a' másik 121 személyekre — estvére mulattság va-la, melyben a' szebb Nem-is meg-jelenék, és az e-gész ézaka meg-világosított mulattsággal és öröm kiáltások között telék-el.

Kézdi-Vásárhely, Dec. 22-dikén. A' Székely-ségnek egy része haza jött Oláh-orzágból szabad-sággal. Ugy van a' hire, hogy egészfen-is vizsgál-fogna a' jövő Januáriusban takarodni saját hony-nyába, mellyet valóban óhajt is.

Tsch Ország. 1785-dik esztendőtol fogva, 1788-dikig, 126,962 személyekkel szaporodott a' fabrikákban 's a' fabrikákhoz dolgozóknak száma a' munkálódáshoz való eszközöké pedig 14.497-el. Ezt, a' más tartománybéli portékák' bé-hozásának meg-tiltása tselekedte. Ha hát akkor sok Kalmárok let-tek áldozataivá azon tilalmazó parantsolatnak: most ismét sokkal több áldozatai lennének a' bé hozott fel-szabadító parantsolatnak azon kívül, hogy által-lyában is a' tartománybéli belső munkáság egysze-rre meg fojtódnék.

Amá' nevezetes Frantzia Tudós *Russzó* (*Roussseau* János Jakab' örök emlékezetére, egy olzopot emel-tetett a' Nemzet Gyűlése illy felül írással: *La Na-tion Françoise libre, à Jean Jaques Roussseau*. az az: *A' szabad Frantzia Nemzet, Russzó János Jakabnak*. Az Olzlop' talp-kövén, ezen fontos mondás olvas-tatik: *Vitam impendere vero*. *Az igazság' nyomozá-sára szónni életet!* — Özvegye' számára az emli-tett Tudósnaht, 1200 livra fog esztendőnként járni a' Nemzet' Kintstátjából. — Így kívánnya meg-bi-zonyítani háládatótságát a' Nemzet Gyűlése, egy
oily

olly Ember eránt, kinek útmutatását fokokban követte 's követi!

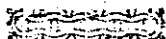
Lengyel Ország. — Haditármester Gr. *Potocki*, két oszlopot emeltetett a' maga *Tulzin* nevü jószágában; egyiket a' Királynak, 's az Ország Gyűlése' Marsalljának Gr. *Malachoufzkinak*, kiknek leg-többet köszönhet a' Haza; a' másikat pedig a' *Volhiniai* Vajdaság' két Küldöttjének. *Sviętozslavsky*, és *Strojnosky* Uraknak, kik eszközölték kiváltképpen, magok hathatós közbe vetése által, hogy Lengyel Ország meg ne tsonkittassék (tudni illik *Dántzka* és *Thörn* Városainak el-vesztése által.)

Nemes *Veszprém* Vármegye Köz-Gyűlést tartott az el-múlt hónapnak 15-dikén, melyben Nádor Ispányi Itélőmesterségre méltóztatott T. *Somogyi János* Ur' helyébe, első Vitzseispányává választotta egy igen érdemes Tagját, T. *Kún László* Urat,

Győr, Jan. 4. dikén. „Mái napon, idején reggel halálozott meg az ide való Ns. Káptalan' Nagy Prépostja Ns. *Bogyai Ignácz* Ur, életének 60. dik esztendejében. A' Kanonokságot viselte 25, 's azal együtt a' *Győri* Plébánuságot 20 esztendőig. Különös ditsérettel tetézte érdemeit 11 esztendőig folytatott Fő Préposti Méltóságában. Már második esztendéjére járt, hogy belé érkezett mellyébe a' vízi betegség, Nagyon fájlalja ily érdemes fő Tagjától lett meg-válását a' Ns. Káptalan; sőt az egész Megye.

Tiszt. P. *Székér* Joákim, Szent *Ferentz* Szerzetbéli Pap, hajdan a' *Filosofiának*, és *Theológiának* Tanítója, Nemzetünknek *Historiáját* dolgozta ki anyai nyelvünkön, két könyvekben, mellyeknek mindenike négy négy szakaszokat foglal magában. Az elsőben elől adja 1.) A' Magyaroknak igaz eredeteket, 's *Afiádól* történt ki származásukig való állapotjokat. 2.) A' *Hunnus*. 3.) *Apar*. 4.) *Magyar* nemzetet alatt *Europába* ki jött *Magyaroknak* vilzontagságaikat. A' 4. dik szakasz le meg végébszen *III. Andrásig*. — A' 2. dik könyvnek első szakaszza, el beszéli a' *III. András* halála után, *I. Ferdinándig*

dig; a' 2-dik szakasz, I. Ferdinándtól fogva, I. Leopoldig; a' 3-dik, Leopoldtól fogva, Mária Theresziáig; a' 4-dik végre M. Theresziától fogva, a' most uralkodó Felségig II. Leopoldig történeti dolgokat. Már az első könyv Sajtó alatt vagon.

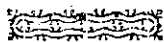
Az el-múlt Esztendőnek, és Hónapnak 9-dik napján Tekintetes Zemplén Vármegye Szerentsés megkoronázása emlékezetére Máfodik Leopoldnak *Te Deum Laudamus* nagy pompával tartatott, először a' R. Katholikusoknál énekeltetett *Téged Uram Dicsérünk*, az után pedig a' Reformátum Templomban tartatott két Prédikázió, edgyet Tiszt. Professor Örg Fülep Ur a' másikat ugyan Ujjhelyi Prédikátor Katona Sigmund Ur mondott, a' Pataki Deákok szép harmónián énekelték, az Hajduság lövöldözött, és a' mo'sárok dörögtek. Ez meg-lévén az első Alispány az egész Vármegye tagjait megvendégelte, azután viradtig vígan tántzoltak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

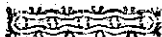
Leg-elegyesebb jegyzések.

Buda 11. Jan. Ezen hón. 7-dikén meg-érkezék Budára is a' Pruszszus Udvarhoz menő Török Követ. Ez egy igen nyájas és pallérozott embernek tapasztaltatott itten. Azt mondják a' vele lévők, hogy nem szokott dohányozni, és hogy Felesége is csak egy volna, nem mint a' többi Törököknek. — 8-dikban H. Kohurghoz ment, hól a' *Musika-Akadémián* jelen volt, hol minden a' két Nemen lévő Nemesség meg-vala jelenve. Két napokkal ez előtt el-indula innen Komárom és N. Szombat felé követi útját, mindenkor egy F. Császári Tiszt is lévén mellette. — Ugy értettük fül-hedgyel, hogy az Erdélybe küldött, és a' K. Biztos Urtól fel is olvastatott Királyi propositiokban ezek is ott vólnának 1.) hogy új törvényes rendet és utat készítsenek, 2.) hogy az ugy nevezett Egyházi Armálisták is a' *partiók* és más terek aloll menttek légyenek, 3.) hogy mód kerestessék benne, miképpen lehessen a' szegénység adóján segíteni; hogy a' nem

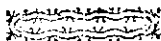
Nemes

Nemes születésűek-is hivatalokra léphetsenek, hogy az adó el-osztására egy finor-mérték készítették 's több. Nem Atyai és bölts izéloké mind ezek? Feleljen maga az igazság. Minekutánna *Ismailnál* megint fa nyelvű legények voltak a' Törökök, azt kérte a' Porta H. *Potemkintől*, hogy addig kössen fegyver nyugvási, míg a' Békesség *Sistonban* dolgoztatik, melyre, azt mondják, hogy H. *Potemkin* azt felelte volna, azt néki nem szabad tselekedni. Már a' Békesség munkájához itten hozzá fogtanak, és úgy vélekednek, hogy 6 hetek alatt vagy meg-lézen az alkú, vagy még hosszabb időkre nyúlik a' háború, de mi az elsőt hiszszük. — Lengyel ország a' Dec. 16-dikán tartott gyűlésében már hozzá kezdett némely Szerzetes Papoknak Regulázásához, és erről minden órán többet hallunk. — Bétsben a' 12-dikre hagyott Udvari gála egészen el-maradott, nem tsak azért, hogy az első éss vala, hanem ezt maga a' Nápolyi Felső nem akarta, ki az nap is az elsőben vadászni ment vala; a' Nápolyi Követ pedig ezen napon adott egy nagy *Bált*. A' Belgiumban lévő Ts. K. Sergekhez-is el-ment már azon Rendelés, hogy a' Tisztek' fellyebb való emelésekkel tűnvenek-neg; mert ezek közé a' *Super numerarius*okat fogják helyheztetni, kik már ezen háborúban tüzet állottanak-ki. — A' mi részünkről szent a' békekesség a' Portával, ez-is ujjal mutat arra. — Morvában igen nagy a' drágaság, 's még nem is igen tudatik, egy ilyen Országban miképpen lehetne az olly nagy, hogy a' népet fel-zúdíthatná. — Ennek Anya Városában *Brünben* már lárma e-fett vala ezen okból, hol a' nép a' Város Tanács-házára rohont vala, az ablakokat, és más fa ké-születeket öfve rontott. A' *Politzáj Direktort* 's másokot keresték ezen zenebonások, de nem talál-esták őket. Rá-mentenek a' Gubernátor Gr. *Ugarte* Ur házára-is, — — — — — de minek utánna ez nékik meg-igérte, hogy a' drágaságon fogna segitteni, a' nép azonnal le-tsendesedett. Már most ő Felsőge tellyes igykezettél azon va-gyon,

gyon, hogy az efféle drágaságnak okát ki-keressse. — Bétsben ugyan már Tanács-széket ült egy ilyen, külömb vállogatott bölts Férfiakból álló *Commissio*, és nyomozza; noha nálunk Bétsben rendkívül való drágaság nintsen. — Bétsben, azt beszéli a' nép, hogy a' Kenyér sütő ezéh 5 pástétomot sütött volna az ujj elztendő első napjára, melyekben, ugy vélekednek, hogy 500 arany lett volna fel-osztva 5 felé, ezt pedig ebből gondolják, a' mint a' köz-beszéd foly, hogy az Ujj-elztendőre egy Nagy Urnak el-visznek egy Pástétomot ajándékba; az Ur ugyan el-vélzi, — de mond szolgájának: nekem nem kell az ő pástétomok, vidd-el és edd meg, néked adom. Midön a' szolgálja a' pástétomnak gyomrát bontogatná, hogy a' maga gyomrát töltse belőlle, meg-találja a' száz arany tölteléket is benné, széllyel néz, ha vallyon nem látja-é valaki, hogy ő mit eszik, 's azzal edgyet sem szállván senkinek, zsebébe tézsi a' fővtelen tölteléket, és így sem az Ur, sem a' Kenyér sütők nem tudták a' dolog' ki-menetelét. Történik azonban, hogy a' pástétomos szolgálja meg-sugja egy meg-hitt barátjának mint járt légyen — ez a' dolgot titokban nem tarthatván, másoknak is és végre, (hihető hogy a' Sütők szájából-is) a' szolgálja Urának fülébe ment a' hire, hogy száz arany lett volna a' pástétomban. Ekkor kérdi a' szolgájától: Találtál-é száz aranyat a' pástétomban? — Igen is találtam Uram. Nő hát add viszsa, mért én csak a' pástétomot adtam volt néked hogy meg-edd; de ez viszsa nem adá, hanem az Ura szolgálátjáról-is azonnal le-monda. Ezen hír még csak hír, és előttem nem bizonyos, de közönségesen beszéllik, hogy már a' szolgálja kérdőre vonatott érte, és a' már bizonyos, hogy a' drágaság sokszor illyetén tsatornákon-is ki-folyhat a' nagyobb Városokban. — Itt ugyan Bétsben mindenre igen nagy vigyázás vagyon mostan kíváltképpen, és a' Közönségnek terhére semmit meg-nem engednek. A' napokban húst visz egy szolgáló a' mézfárlizékből, és csak meg-szollítja egy Ur az ut-
tán.

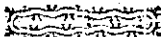
'zán. Mit vizsgál? — Húst Uram. — Mellyik mézszárfékből? — ebből 's ebből. — Add ide a húst, hadd lássam üti-é a' mértéket — nem üti — gyere vezess oda engem. El vezeti a' szolgáló azon Urat a' mézszárfékbe, 's kérdi az Ur: mellyik mérte ezt a' húst? Én mértem 's mi baja kendnek velle? A' baj majd azután igazittodik-el, hát hány fontot adtál néki? Még rá sem halgat a' mézszáros legény, hanem gorombául azt mondja, hogy: menjen kend dolgára. A' szolgáló minden naponként 5 fontot szokott vólt ott venni, ugy most is annyiért fizetett. Ekkor ki-húz az Ur egy mérőt plundrája aloll, és a' húst, a' mézszáros legény szeme elött ujja mérvén, alig üte a' 4 fontot is. Ekkor azon Ur, a' mézszáros legényt el-kifértetvén, leg-először is 25-töt vágata rá a' goromba feleletekért, a' kisebb mérték árrát pedig a' fog házban fogja lefizetni, hol már egynéhány tárfaival üldögel. — Egy ilyen példát Posonyból is tudnánk említeni, a' melly ugyan ez elött néhány esztendőkkel történt, de arról most halgatunk.

Hertzeg Eszterházy Antal Magyar Vitéz' Emlékezte; mellyet még a' Belgrád' meg-vételekor irt Horváth Adám Ur, arra a' hir hallásra, hogy a' Hertzeg meg-hólt: de a' hir változván, a' Vars-is el-halgattatott; meg-halálozván pedig a' Vitéz Hertzeg nem régen: most közre botsáttatik.

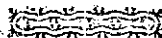
'S hát! tsak meg-hal Antal illy Ifjú létére
Hertzegei Nemzete' keserűségére!
'S hát! tsak nem jút Belgrád, ugy, Hazánk kezére
Hogy Eszterházy vér ne légyen a' Bére!

Meg-

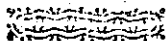
Meg-hal, 's midőn víszont Nándor - Fejér - Vára
 Még éltében leve Halálának ára:
 Vérrel felli nevét Őlsei módjára
 Ditső Nemzetének vitéz Olzlopjára.
 Meg-hal, hirt vísz néktek, bóldog Hazafiak;
 Hogy most-is vitézek az Eszterháziak;
 Vitézek, mint hajdan: — sőt a' mostaniak
 Még mikor gyermekek, már erős Férjfiak.
 Hirt vísz; hogy még alig fel-ferdült korába'
 Már olly Kapitány volt Hazánk' Táborába',
 Hogy az ezer fegyver' rajta rohantába'
 Maga nyitott útat a' Belgrád' lántzába.
 Erős volt rá-venni a' tartózkodókat,
 De nála izmolabb erővel bírókat;
 Hogy számba se vévén az ellen-állókat,
 Ezer Török közt is törték a' karókat.
 Mert, mikor Hazánk'nak ez remek születte,
 Ezt a' szót: *Hazánkért* száján ki-ejtette:
 Illy rettenhetetlen Magyar'nak mellette
 A' Magyar, a' Halált el is felejtette.
 Fel-is vitte népét épen' nem fokára,
 A' körül karózott Város' piattzára:
 A' hol, egy' fiatal Oroszlány' módjára
 Szélllyelnéz; kit hányjon először kardjára.
 A' *Ditsőség* látta fényes Templomában,
 Hogy az Eszterházi Hertzegek' Házában
 Mindjárt tsorba esik: — egy Atya Fijában
 Kárt vall, 's egy Nagy Atya Nagy Unokájában.
 Hogy hát tárgyat adjon bajnoki szivének
 Addig is, míg véget vetnek életének;
 Mutat egy Törököt szikrázó szemének,
 Ki őt tette tzélül Puskája végének.
 Rá-is lö a' Pogány, rá — de el-hibítja;
 A' Hertzeg hát kardját ellene fordítja;
 Köldökébe szurja, hátát ki-hasítja,
 'S válláról szakállos fejét le-taszítja.
 De — elég kezdet é ez egy ditső végnek?
Halál! 's ennyit engedsz tsak a' *Ditsőség*nek,
 Vagy nem éadsz Belgrád! ez szép vitézségnek
 Jutalmául, szállást ez vitéz Vendégnek,

Ah! nem — az erőnek Halál jön nyomába,
 Halál, melly rejtezett egy Török Puskába,
 'S olly erős lövést tesz a' Hertzeg' vállába,
 Hogy nagy szive alatt le-roskad a' lába.
 Tartya véres kardját még most-is kezében;
 Melly ösztön a' Haza egy Hertzeg' szívében?
 'S melly nagy szív, akkora vitéznek testében,
 Kit egy Magyar fel-bir 's el-vilz az ölében.
 Meg-haljak hát? úgy mond — 's virtusimnak vége
 Itt lesz-e? — Hazámnak ez érdem elég e?
 Hogy most-is a' Pogány Török' dühölsége
 Tárgyja lesz Hertzegi Nemem' reménysége.
 Ah nem! — ha az *Egek*, az *Erő* 's *Ditsőség*
 Ugy adták, hogy enyim légyen az elsőség;
 Nem hágy-el egézfizzen addig az *Erő* 's *Eg*,
 Mig vilziza jön hozzánk ez roppant Erölség.
 Ugy-is lett: tsak ugyan élve meg-érhette,
 Hogy *Loudon* Belgrádot a' miénkké tette;
 De mint Hunyadinak utolsó nagy tette'
 Érdemét, halálos betegség követte.
 A' testében három darabra szaggatott
 Golyóbis, már semmi reményt nem adhatott,
 Noha mikor szedték, nagy szívet mutatott.
 Akkor-is, és tsak egy könyvet sem hullatott.
 Mem hitte a' Halált olly érzéketlennek,
 Hogy ilyen idején' véget vessen ennek;
 Kinek virtusi még mint neveletlennek,
 Már a' nagy érdemek' száma közé mennek.
 Nem: 's sebjét nehezen tsak azért szenvedte,
 Hogy szive, melly ötet hív Bajnokká tette
 Hűségét munkásan úgy a' mint kezdette,
 Hazájával tovább nem éreztethette. —
 Fázik már *Bellóna* hadi Kótsijába'
 Bé vilzi *Ostorát* a' meleg szobába,
 A' Katona bellyebb nyomúl a' Hazába,
 De a' Hertzeg szenved sebje' fájdalomába'.
 Nem lehet a' Tilztség seh gyógyító-írja,
 Fel-velzi a' Fő Tilzt rangot, de nem bírja:
 Érzi már, hogy nints mas *Rend*, hanem a' írja:
 A' hová nagy Nemét a' Haza fel-írja.

Ti úgy mond Barátim! Kedves Hazátokat.
 Meg-látni, 's nyugtatni mentek magatokat.
 Ölelni fogjátok élő Atyátokat,
 Én pedig a' meg-hólt *Eszterháziakat*.
 Vitéz Pajtásimtól egyedül hagyatom,
 És Hazámon' kívül, mellyért indulatom
 Ég-forr; az Orvosok keze közt tartatom,
 'S halálos szönyeggel majd le-takartatom.
 Oh *Haza!* oh *Hűség!* édes nevezetek!
 Aldott légyen az Ég, hogy én-is értetek
 Halok meg, és azok közül egy lehetek,
 A' kiket ti élni méltókká tettetek.
 Az édes képzések mind így teldegelnek,
 'S úzik rettentésit a' halálós jelnek,
 Az *Erdem* és *Hűség* egymásért fel-kelek,
 'S egy-másnak a' szívben illyeket felelek:
 „ Én még életemnek gyermek idejébe'
 A' *Virtust* nyomoztam a' *Márs!* serégébe',
 Hogy koszorús fejem' *Márs* maga vinné-be,
 A' *Virtus* *Házából* a' *Ditsőségé* be.
 „ De imé! nem tekint sem időt sem nemet
 A' Halál, 's mint embert engem' is el-temet.
 'S míg érdemesebbé tehetném nevemet;
 Örökké-váltság végzi az érdemet.
 „ Jól vagyon, — az érdem ott-is meg-találja
 Jutalmát, ha tettem a' Halált ki állja:
 A' fok *Nádor Ispány*, és *Ország*' *Birája*
 Rám ismér; hogy ez-is az ő *Onokája*.
 „ *Miklos* ama' *Vezér* meg-fogja kezemet,
 Mint vitézt, 's *Onokát* úgy ismér engemet;
 Ki *Ferdinánd* alatt tett feles érdemet,
 'S *Nádor Ispánságig* emelte ez *Nemet*.
 „ Meg-ismérsz, 's kezét fogsz *Pál Vezér!* *Fijaddal*,
 Száz elztendő múlva fel-támadt magvaddal,
 Ki *Kedves Hazámat* őrzötted nagy *Haddal*,
 Születésem előtt csak-nem egy századdal.
 „ *Eszterházi Josef* meg-fogja lebekekkel
 Meg-rongált testemet, *Atyai* kezekkel
 Ölelni; ki nem rég a' *Burgusnépekkel*
 Jól harézolt, *Festetics*, 's *Splényi* vezérsékekkel.

- „ Meg-látom ama' *Négy Eszterháziakat*, (1652-ben)
 A' kik így áldozták fel mint én, magokat;
 Fel-váltván előre vérrel halálokat:
 Mert felkontzolásnak nyoltz-száz Pogányokat.
- „ Ezek mellett lelek helyt nyugovásomnak,
 Számra leg édessebb tsókot ezek nyomnak;
 Ezek-is halállal nyertek dízt Hazámnak.
 'S juttatnak koszorút vitéz homlokomnak.
- „ Ne irtózz hát Lelkem! itt hagyni azokat
 A' Hertzeg Atyákat 's Gróff Atyafiakat;
 Szereti az Ég is a' hív Bajnokokat,
 'S ott-is találsz elég Eszterháziakat.
- „ Várnak már élémbe terjesztik kezeket;
 Vár a' *Ditsőség-is*, 's vékony fellegeket
 Küld' emelésemre; hogy több érdemeket
 Rakjon érdemjekhez, 's nagyítsa neveket. — —
- Bóldog szív! ki magát ekkép' biztathatja,
 Bóldog! 's hogy el-vezti Szerentsétlen Atyja:
 Szerentsés a' Haza, mellynek illy magzatja
 Vólt; 's hogy el-temeti méltán sirathatja.

A *Hunniásnak* esmeretes Szerzője, Nádorispány
 ő Kir. Hertzegségének ajánlott következő tizimű
 betses munkáját botsátotta közelébb világ eleibe:

Leg-rövidebb nyári éjtszaka, melyben le-iratik
 egy olyan tsillag vizsgálónak beszélgetése; a' ki a'
 múlt 1787-dik éjtzendőben nyár kezdetkor, az égi
 testeket tsudálkozva nézegeti, azoknak forgályaikat
 le-írja, és az esméreetsőbb tsillagzatok neveit a' régi
 pogányok költeményjeikből, a' nagyjából magya-
 rázza. Irta és most közre-botsátja *Horváth* Adám.

Ezen kellemetes írásával, jeget törtetett a' Szer-
 ző Úr igen Szerentséssen egy olyan nagy tárgy kö-
 rül, mellyet esmerni szép-is, szükséges-is.

Kristofat a' Rogya tsak nem meg-ütette.
 Örömeben tegnap, midőn meg-értette,
 Hogy az ő Parokját Kol . . . ra vitte.
 Az Angyal 's egy Tudós főbe helyhezette.